

Posudek diplomové práce

JUDr. Milan Tomeš

Studentka paní Lucie Beranová, dále jen studentka, si zvolila jako téma své diplomové práce „Svoboda vyznání“. Práci jsem hodnotil po stránce materiální a formální.

Vyhodnocení formální stránky práce zahrnuje zkoumání, zda práce vyhovuje rozsahem, způsobem nakládání s citacemi, bohatostí zpracovaných pramenů a zpracováním technické stránky. Práce má 60 stran vlastního textu. Tím se řadí mezi práce, které naplňují dolní hranici stanovenou pro minimální rozsah textu.

Práce z hlediska počtu znaků na řádek i počtu řádek na stránce se jeví uspokojivě zvládnutou. Text je přehledně členěn. Obsahuje vlastní text, závěr, cizojazyčné resumé, seznam literatury i další předepsané náležitosti.

Práce s citacemi je přijatelná z části. V zásadě se neoznačují veškeré přejaté myšlenky. Studentka proto nechává prostor pro pochyby o rozsahu přejatého textu. Například citace na straně 4 je pouze jedna. Citace jsou primárně navázány na odstavce.

Studentka pro potřeby práce zpracovala řadu zdrojů. Výčet zahrnuje 19 monografií, 11 odborných článků, internetové materiály jsou zastoupeny v počtu 16 odkazů. Použila i početnou řadu judikátů ÚS ČR a ESLP. Jsou zařazeny i cizojazyčné zdroje. Bohatě text i sama komentuje, což je věc vídaná velmi zřídka. Celkově hodnotím množství použité literatury zejména s ohledem na počet monografií jako velmi uspokojivé.

Obsahové hodnocení se věnuje způsobu naplnění práce textem. Zkoumá, zda je text logický, provázaný a přínosný. Zkoumá, zda nejde o prostě převzaté nebo popisné stati, které netvoří ucelený provázaný celek.

Autorka zahajuje práci úvodem, kde si vymezuje cíle a popisuje metodu zpracování práce. Druhá část je věnována pojmu svobody vyznání. Začíná kapitolou věnovanou metodě jejich nahlížení. Tady se dopustila drobné chyby, neboť pojem nezadatelnost práv znamená nikoliv povinnost státu uznat práva, ale vykonávání práv nezávisle na vůli třetího. Následuje kapitola o svobodě náboženské. věnuje se historickému pojetí a původu tohoto institutu.

Zde mylně popisuje, že náboženská svoboda je poprvé na mezinárodní úrovni zmíněna ve Všeobecné deklaraci lidských práv a základních svobod. Z omylu ji usvědčují mimo jiné i české právní dějiny. Problematika náboženského vyznání byla historicky opakovaně nastolována. Například toleranční patent Josefa II. ze dne 13. října 1781 umožnil existenci vedle římskokatolického dalších tří křesťanských vyznání.

Z významných evropských dokumentů je nutné jmenovat francouzskou Deklaraci práv člověka a občana (1789). Takové momenty lze ostatně nalézt napříč celými lidskými dějinami nejen dějinami novověku.

Další kapitola se věnuje pojmu náboženství a jeho vymezení. Zde se jedná o čistě filozofické pojednání. Zde se objevuje z hlediska času aktuální úvaha jako zkoumat víru azyllanta, která je však poněkud nešťastně zařazena do kapitoly obsahově ne zcela související.

Navazuje část třetí věnovaná náboženské svobodě, která je uvozena kapitolou nazvanou forum internum. Studentka se zde věnuje rozsahu svobody vyznání ve vnitřním smyslu. Úvodem ale cituje monografii autora Krishnaswamiho a uvádí, že zásah do náboženské svobody ve vnitřním smyslu byl dříve zakázaný.

Pokud se ale zamyslíme nad pojetím státu minimálně do osvícenství, pak je zřejmé, že to není korektní údaj. Vyznání se určovalo podle feudálního pána, a tudíž poddaný žádnou svobodu v tomto směru neměl. Rekatolizace v českých zemích je toho důkazem. Takže soustředění se pouze na pojetí tzv. reálného socialismu je historicky naivní. Zásahy komunistického režimu do řeholních řádů byly sice enormní, ale historicky to nebylo novum. Různí panovníci v evropských i českých dějinách rušili celé řády také a zmocňovali se jejich majetku

Další kapitola se věnuje projevům náboženského vyznání a navazuje popisem právní úpravy výkonu svobody projevu v různých povoláních. Tato poněkud vnitřně nelogicky uspořádaná kapitola je i v rámci práce řazena nesystematicky. Autorka jakoby těkala v rozpracování, někdy téma popisuje povšechně, jindy zabředá do neústrojných podrobností, viz rituální porážky. Obdobně kolísavé je pojednání o náboženském oděvu, zde studentka cituje zásadní rozsudky, ale metoda je jiná, již je sama nekomentuje jako u textu o rituální porážce. Vlastní názor však uvádí závěrem této části, kdy se dovolává rozumu a logiky.

Lze však říci, neutralita státu však neznamena, že jeho občané jsou neutrální. Absence náboženských symbolů je sama o sobě také projevem určitého vyznání. Různé zákazy šátků, křížků a jiných symbolů proto jasně opouštějí náboženskou neutralitu.

Studentka rovněž pojednává pojem proselytismu a blasfemie. To jsou z dnešního hlediska poměrně výbušná témata. Zasloužila by si zcela jistě značnou pozornost. Nicméně jsou pojednána věcně a střízlivě na rozdíl od rituální porážky zmíněné shora. V dalších kapitolách se studentka věnuje ochraně svobody vyznání, vypočítává jejich jednotlivé varianty. Následuje část 4. věnovaná právní úpravě. Zde studentka vyjmenovává právní dokumenty věnované tématu. S touto částí se vyrovnává relativně stručně až popisně.

Následuje další historický exkurs, kdy studentka zkoumá svobodu vyznání podle ústav v dějinách ČR. Autorka srovnává jednotlivé úpravy ústavních textů. V další šesté části se studentka věnuje aspektům náboženské svobody. Obsahuje kapitoly o výhradě svědomí v rámci vojenské služby, lékařské péče, pacientů zdravotnických zařízení a dalších oborech. Práce se uzavírá kapitolou o svobodě vyznání dětí, zákazem diskriminace.

Z hlediska obsahového prokázala autorka zásadní schopnost shromáždit dostatečné množství pramenů, které zpracoval jednotným uceleným způsobem. Práce má určitou tendenci ke gradaci, která je však poškozována dílčími výpadky v organizaci textu. Míra zastoupení jednotlivých dílčích témat je odpovídající ač logika řazení je poněkud atypická. Autorka se tématu věnovala s dostatečnou

pěčí. Jednotlivé kapitoly jsou, až na výjimky zpracovány do přiměřených podrobností, a jsou informačně výtěžně. Zásadní je veliký rozsah použití judikatury. Výhrady jsou shora popsány. Postavení svobody vyznání v Listině není rozebráno vyčerpávajícím způsobem. Spíše jde o přehled ustanovení.

Práci studentky celkově hodnotím jako vyhovující po stránce formální i materiální. Práce dokazuje, že studentka zvládla obor v potřebné míře, znalosti dokáže použít tvořivým způsobem, je schopna za jednotným účelem vyhledat potřebné odborné materiály, se kterými je schopna náležitě odborně zacházet, takže splňuje předpoklady očekávané od studentky pátého ročníku.

Na základě shora uvedeného rozboru navrhuji hodnotit práci studentky s výhradou ústního projevu známkou velmi dobře. U obhajoby by se měla studentka zaměřit na otázku, charakteru práva svobody vyznání z hlediska Listinou založených atributů a charakteru omezenosti práva u blasfemie.

V Plzni dne 3.5.2016

JUDr. Milan Tomeš

